

Тема 8. Ринкове розв'язання основних проблем економіки: що, як, для кого виробляти. Конкуренція

ПОЧАТКОВИЙ РІВЕНЬ

ТЕСТИ

- 8.1.1. Визначте, яка проблема ринкової економіки розв'язується «голосуванням грошима»:**
- А) що купувати споживачам?
 - Б) що виробляти виробникам?
 - В) що рекламувати виробникам?
 - Г) що споживати споживачам?
- 8.1.2. Укажіть, з чим пов'язана проблема «Як виробляти?»:**
- А) з розвитком ринкових установ;
 - Б) з пануванням приватної власності на ресурси виробництва;
 - В) з розподілом доходів в економіці;
 - Г) з організацією виробництва і вибором технологічних способів поєднання ресурсів.
- 8.1.3. Укажіть, який ринковий механізм відповідає за вирішення питання «Як виробляти?»:**
- А) взаємодія попиту і пропозиції;
 - Б) економічна свобода виробників;
 - В) конкуренція;
 - Г) вільне ціноутворення.
- 8.1.4. Виберіть правильне закінчення твердження: «Конкуренція – це ринковий механізм...»:**
- А) узгодження інтересів виробників щодо встановлення однакової ціни товарів, які вони випускають;
 - Б) узгодження інтересів споживачів щодо того, яку частину доходів витратити на товари і послуги;
 - В) узгодження інтересів споживачів, виробників і власників факторів виробництва;
 - Г) узгодження рішень власників факторів виробництва щодо того, кому надавати ресурси.
- 8.1.5. Виберіть правильне твердження:**
- А) конкуренція – це суперництво, за якого покупці змагаються з продавцями;
 - Б) конкуренція між покупцями завжди призводить до підвищення якості продукції;
 - В) конкуренція найсильніша на ринку, де діє лише один виробник;
 - Г) внаслідок збільшення чисельності конкуруючих виробників товару знижується ринкова ціна цього товару.
- 8.1.6. Виберіть найбільш вагомий аргумент на користь конкуренції:**
- А) конкуренція сприяє появі нових споживчих благ;
 - Б) конкуренція підвищує ефективність виробництва;
 - В) конкуренція примушує всіх учасників економічних відносин пристосовуватися до нових ситуацій;
 - Г) конкуренція виштовхує з ринку тих підприємців, які нерационально використовують ресурси.

- 8.1.7. Визначте, у чому суть проголошеного Адамом Смітом принципу «прихованої руки ринку»:**
- А) керуючись власним інтересом в бізнесі, кожен підприємець намагається приховати свої доходи від держави;
 - Б) керуючись власним інтересом, кожен підприємець сприяє задоволенню попиту населення і зростанню суспільного добробуту;
 - В) керуючись власним інтересом, підприємець змушений оберігати комерційні таємниці від конкурентів;
 - Г) керуючись власним інтересом, підприємець прагне збільшити прибуток за рахунок споживачів.
- 8.1.8. Укажіть, за яким принципом відрізняються досконала і недосконала конкуренція:**
- А) за можливістю для виробників впливати на обсяги продажу товарів;
 - Б) за необхідністю для виробників застосовувати рекламу власної продукції;
 - В) за використанням добросовісних і недобросовісних методів конкурентної боротьби;
 - Г) за можливістю здійснювати вплив на ринкову ціну.
- 8.1.9. Укажіть, який тип ринкових структур практично не зустрічається в реальному економічному житті:**
- А) чиста монополія;
 - Б) монополістична конкуренція;
 - В) олігополія;
 - Г) досконала конкуренція.
- 8.1.10. Укажіть, до якої ринкової структури належить виробник, який в економіці має визначення «ціноотримувач».**
- А) досконала конкуренція;
 - Б) монополістична конкуренція;
 - В) олігополія;
 - Г) монополія.
- 8.1.11. Укажіть, як називається об'єднання підприємств, в якому втрачається виробнича, фінансова і комерційна незалежність учасників:**
- А) картель;
 - Б) синдикат;
 - В) трест;
 - Г) концерн.
- 8.1.12. Укажіть, як називається об'єднання промислових підприємств, що виробляють однорідну продукцію з метою її продажу через спільне збутове підприємство:**
- А) картель;
 - Б) синдикат;
 - В) трест;
 - Г) концерн.
- 8.1.13. Укажіть назву монополістичного утворення, яке виходить за межі однієї національної економіки і діє на міжнародному рівні:**
- А) монопсонія;
 - Б) спільне підприємство;
 - В) транснаціональна корпорація;
 - Г) транспортна компанія.
- 8.1.14. Укажіть, який обсяг продаж однієї компанії свідчить про монополізацію ринку даного товару (в Україні):**
- А) 100%;
 - Б) 70%;
 - В) 50%;
 - Г) 35%.
- 8.1.15. Укажіть, який питомий обсяг продаж трьох великих компаній свідчить про монополізацію ринку даного товару (в Україні):**
- А) 100%;
 - Б) 70%;
 - В) 50%;
 - Г) 35%.

ПАРИ

- 8.2.1. Установіть відповідність між головними проблемами економіки і механізмами, що забезпечують їх ринкове розв'язання:**
1 Що виробляти?	А Конкуренція виробників.
2 Як виробляти?	Б Здатність споживачів платити за певний товар.
3 Для кого виробляти?	В Рішення Уряду.
	Г Наявні грошові доходи споживачів.
	Д Економічна свобода.
- 8.2.2. Установіть відповідність між головними проблемами економіки і ситуаціями, які відповідають їх ринковому розв'язанню:**
1 Що виробляти?	А Бізнесмен Ковальов заробляє 50 тис. гривень на місяць, а перукар Коваленко – 3500 гривень на місяць.
2 Як виробляти?	Б Попит споживачів на насіння овочевих культур навесні значно зріс.
3 Для кого виробляти?	В Верховна Рада внесла зміни до податкового кодексу.
	Г Підприємство «ВікнаМакс» ввело в експлуатацію нові автоматичні верстати для виготовлення металопластикових віконних рам.
	Д Споживачі комунальних послуг, які проживають в новому мікрорайоні, об'єдналися для захисту своїх прав.
- 8.2.3. Установіть відповідність між окремими особливостями конкуренції та типами ринкових структур, яким вони притаманні:**
1 Неможливість для окремої фірми впливати на ціну товару.	А Монополія.
2 Застосування реклами для стимулювання збуту.	Б Монопсонія.
3 Виробництво унікального продукту, який не має близьких замінників.	В Олігополія.
4 Цінові війни між виробниками.	Г Монополістична конкуренція.
	Д Досконала конкуренція.
- 8.2.4. Установіть відповідність між ринками окремих товарів і типами ринкових структур:**
1 Ринок соняшникового насіння.	А Монополія.
2 Ринок пральних порошоків.	Б Досконала конкуренція.
3 Ринок металопрокату в Україні.	В Монополістична конкуренція.
4 Ринок централізованого теплопостачання в місті.	Г Олігополія.
	Д Монопсонія.
- 8.2.5. Установіть відповідність між фірмами та ринковими структурами, в яких вони функціонують:**
1 Фірма, яка може збільшувати виручку тільки зниженням рівня виробничих витрат.	А Чиста монополія.
2 Фірма, яка збільшує виручку зменшенням обсягів виробництва і збільшенням ціни товару.	Б Олігополія.
3 Фірма, яка встановлює ціну на свій товар, наслідуючи лідера ринку.	В Монополістична конкуренція.
4 Фірма, яка може незначною мірою збільшувати ціну на свій товар, але за умов формування в уяві споживача його відмінностей від аналогічних товарів.	Г Досконала конкуренція.
	Д Монопсонія.

8.2.6. Установіть відповідність між окремими ознаками конкуренції та типами ринкових структур:

1 Багато невеличких фірм, що випускають однорідну продукцію.	А Монопсонія.
2 Декілька крупних фірм, що випускають або однорідну, або неоднорідну (диференційовану) продукцію.	Б Олігополія.
3 Одна фірма, що випускає унікальний продукт.	В Монополія.
4 Одна фірма – покупець певного товару на даному ринку.	Г Монополістична конкуренція.
- Д** Досконала конкуренція.

ТЕСТИ

8.2.7. Визначте, що є ознакою досконалої конкуренції:

- А) кілька великих фірм, що випускають диференційований продукт;
- Б) одна велика фірма, що випускає однорідну продукцію;
- В) багато дрібних фірм, що випускають неоднорідну продукцію;
- Г) дуже багато дрібних фірм, що випускають однорідну продукцію.

8.2.8. Визначте, що з наведеного є ознакою монополістичної конкуренції:

- А) унеможливлений вхід нових виробників такої продукції на ринок;
- Б) неоднорідний (диференційований) продукт;
- В) диктат цін з боку найбільшої фірми;
- Г) унікальний продукт, захищений патентом на винахід.

8.2.9. Визначте, що з наведеного є ознакою олігополії:

- А) відсутність будь-яких бар'єрів для входження на ринок;
- Б) вхід на ринок нових фірм закритий юридичними бар'єрами (патентами, ліцензіями);
- В) вхід на ринок обмежений розмірами капіталу, необхідного для започаткування виробництва;
- Г) вхід на ринок нових фірм практично не обмежений.

8.2.10. Визначте, що з наведеного не є ознакою чистої монополії:

- А) продукт, який не має близьких замінників;
- Б) обсяги виробництва менші за бажані для суспільства;
- В) диктат цін;
- Г) вільний вхід на ринок інших фірм.

8.2.11. Укажіть, якій ринковій структурі найбільше притаманне застосування цінової дискримінації:

А) монопсонія;	В) монополістична конкуренція;
Б) монополія;	Г) досконала конкуренція.

8.2.12. Виберіть правильне закінчення твердження: «Продаж одного товару різним споживачам за різними цінами – це приклад...»:

А) оптових знижок;	В) цінової війни;
Б) сезонних знижок;	Г) цінової дискримінації;

8.2.13. Укажіть, яка ринкова структура частіше використовує рекламу і торгові марки:

А) монополістична конкуренція;	В) олігополія;
Б) досконала конкуренція;	Г) чиста монополія.

8.2.14. Укажіть, якій ринковій структурі притаманна таємна змова щодо розподілу ринків збуту:

А) монополії;	В) монополістичній конкуренції;
Б) олігополії;	Г) досконалої конкуренції.

8.3.10. Укажіть, яка ознака свідчить про існування конкуренції в галузі:

- А) розслідування проведене Антимонопольним комітетом;
- Б) неможливість для інших фірм увійти в галузь;
- В) наявність на ринку багатьох фірм, що випускають стандартний товар;
- Г) наявність на ринку багатьох фірм, що випускають різні товари.

ВИСОКИЙ РІВЕНЬ

ТВОРЧІ ПИТАННЯ

- 8.4.1. Які функції виконує ринок в економіці? Чому саме ринкові відносини сприяють економічному розвитку суспільства?
- 8.4.2. Поясніть зацікавленість споживачів у існуванні вільної конкуренції виробників.
- 8.4.3. Застосовуючи вираз «прихована рука ринку», англійський економіст Адам Сміт мав на увазі, що економікою керує держава, але суспільство цього не усвідомлює. Обґрунтуйте вашу згоду чи незгоду з цим твердженням.
- 8.4.4. Поясніть, на яких ринках – досконалої чи монополістично конкуренції, фірми пропонують різноманітніші товари (послуги). Наведіть приклади таких ринків.
- 8.4.5. Чому в умовах досконалої конкуренції та чистої монополії виробники практично не використовують рекламу власної продукції?
- 8.4.6. Розкрийте зміст понять «цінова» та «нецінова» конкуренція. Наведіть приклади такої конкурентної боротьби.
- 8.4.7. Поясніть які ознаки досконалої конкуренції та чистої монополії характерні для ринку монополістичної конкуренції.
- 8.4.8. Поясніть, як відбуваються узгодження дій фірм, що здійснюють свою діяльність за умов олігополії.?
- 8.4.9. Поясніть, чому досконалий конкурент в економічній науці називається «ціноотримувачем».
- 8.4.10. Укажіть причини виникнення монополій та наведіть приклади монопольних ринків.
- 8.4.11. Чи справедливим є твердження: «За умов існування монополії в галузі ціни на товар завжди нижчі, ніж за умов досконалої конкуренції».
- 8.4.12. Поясніть, чому іноді суспільство буває зацікавлене в існуванні монополій.
- 8.4.13. Поясніть, чому і в який спосіб в ринковій економіці без втручання держави конкуренція з часом зникає.
- 8.4.14. Обґрунтуйте необхідність антимонопольного регулювання економіки.
- 8.4.15. Розкрийте суть основних антимонопольних заходів.